

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete i Västerås stad 2020-2025

Antagen av Kommunfullmäktige den 1 oktober 2020

Innehållsförteckning	
Om policyn	3
Nationella och lokala utgångspunkter	3
Avgränsning	4
Definitioner och teoretisk bakgrund	4
Övergripande mål	6
Invånare i Västerås känner tillit till människor och samhälle	6
Mötesplatser och utemiljöer i Västerås är trygga och säkra	6
Bekämpa förekomsten av narkotika och langning i Västerås	6
Barn och unga är trygga i skolan	6
Bekämpa förekomsten av våld i Västerås	7
Västerås stad har ett bra samarbete med ansvariga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle	7
Organisation och ansvar	7
Inriktande nivå	8
Strategisk nivå	8
Taktisk nivå	8
Operativ nivå	8
Uppföljning	9

Program	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet med utvecklingen av Västerås som ort inklusive koncernen Västerås stad
Policy	uttrycker värdegrunder och förhållningssätt för arbetet i koncernen Västerås stad
Handlingsplan	anger strategier och konkreta åtgärder för att nå den politiska viljeinriktningen och fastställda mål på olika nivåer i organisationen
Riktlinje	säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet i handläggning och utförande i koncernen Västerås stad

Om policyn

Syftet med Västerås stads policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är att klargöra mål och ansvarsförhållanden och på så sätt skapa en hållbar stad. Policyn gäller under perioden 2020-2025. De övergripande målen i denna policy beskriver Västerås stads viljeinriktning gällande att invånare ska känna tillit, att vi ska ha säkra och trygga fysiska miljöer, att vi ska ha en trygg skola samt att vi ska arbeta mot en nollvision gällande narkotika och våld.

Policyn ska bidra till att förebygga brott genom att i positiv riktning påverka de skydds- och riskfaktorer som Västerås stad har rådighet över. Kommunens insatser ska bedrivas långsiktigt och strukturerat utifrån ett kunskapsbaserat arbetssätt, men det ska även finnas en flexibilitet för att satsa där behov uppstår.

Såväl förekomsten av brott som känslan av trygghet skiljer sig åt mellan olika stadsdelar i Västerås och mellan olika grupper i samhället, t ex mellan kvinnor och män och mellan pojkar och flickor. Därför är det viktigt att stadens strategiska trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete utgår från både aktuella lägesbilder och lokala behov och att skapa jämlika möjligheter för alla invånare.

Nationella och lokala utgångspunkter

Policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är en del av arbetet med att utveckla ett hållbart Västerås. Policyn utgår från FN:s Agenda 2030 och Västerås stads Program för Social hållbarhet. Policyn har bäring på de båda huvudområdena i program för Social hållbarhet som är "Goda livsvillkor utifrån individens förutsättningar och behov" samt "Demokrati, delaktighet och medskapande för ett socialt hållbart samhälle" och de tillhörande målen:

- Stärkt hälsa och motverkande av alla former av hälsohot.
- Utbildning som är likvärdig och inkluderande och som främjar hållbar utveckling.
- Individens rätt till arbete och sysselsättning.
- Tillgång till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder för alla
- Inkludering, samhandling och demokrati
- Trygghet och levande kommuner

Denna policy tar även avstamp i regeringens nationella brottsförebyggande program (Skr 2016/17:126) som har satt som mål att öka kunskapen, öka samverkan och att minska motivationen att begå brott, och som bland annat beskriver att kommuner har goda förutsättningar att bidra till minskad brottslighet i Sverige. Genomförandet av policyn ska ta särskild hänsyn till barnrättsperspektivet och barnkonventionen som från och med år 2020 är svensk lag.

De övergripande målen i policyn har tagits fram utifrån en nuläges- och behovsanalys i samarbete med flera av stadens förvaltningar och bolag samt berörda externa aktörer.

Avgränsning

Policyn avser att förebygga brott som staden har rådighet att förebygga. Policyn hanterar inte grov organiserad brottslighet och inte heller frågor som rör hot och våld mot medarbetare.

Definitioner och teoretisk bakgrund

Säkerhet

Säkerhet handlar om den faktiska risken att utsättas för brott och ordningsstörningar. Det innebär att om risken att utsättas för brott är låg är säkerheten hög och om risken att utsättas för brott är hög är säkerheten låg¹.

Trygghet

Trygghet handlar om individens upplevelse av sin egen säkerhet. En person som upplever risken för att utsättas för brott som låg är trygg, medan en person som upplever risken att utsättas för brott som hög är otrygg. Individens trygghet beror bland annat på rädslan och oron för att utsättas för brott och ordningsstörningar vilket i sin tur kan kopplas till individens känsla av kontroll, individens tillit till samhället och andra människor och individens tro på sin egen förmåga att förhindra och hantera konsekvenser av att utsättas².

Brottsförebyggande arbete

Brottsförebyggande arbete kan delas upp i social och situationell brottsprevention. Social prevention syftar till att på lång sikt påverka människors benägenhet att begå brott, medan situationell prevention riktar in sig på att försvåra tillfällena för kriminalitet i de situationer där brott kan uppstå³. Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet kan bedrivas på olika preventionsnivåer:

- Primär prevention handlar om åtgärder som syftar till att främja och förebygga på bred nivå till många oavsett behov.
- Sekundär prevention syftar till att förebygga där risker finns.
- Tertiär prevention är åtgärder som genomförs när det finns ett uttalat behov för att förebygga vidare negativ utveckling.

Risk- och skyddsfaktorer för brott

Risk- och skyddsfaktorer är i stort sett samma för kriminalitet och våld som för alkohol-, tobak- och narkotikabruk och psykisk ohälsa enligt forskning. Risk- och skyddsfaktorer finns på individuell nivå, på social nivå och på strukturell nivå. På individuell nivå kan det vara t ex att barn med utagerande beteende löper en större risk hamna i kriminalitet, på social nivå handlar det om hur väl uppväxtmiljö, familj och skola fungerar och på den strukturella nivån fungerar t ex tillgänglighet till narkotika, människors livsförutsättningar samt barns och ungas uppväxtvillkor som risk- respektive skyddsfaktorer. Var för sig har risk- och

---

¹ Källa: Tryggare Sverige

² Källa: Tryggare Sverige

³ Källa: Tryggare Sverige

skyddsfaktorer en relativt liten effekt, men många faktorer tillsammans ger desto större effekt på en individs förutsättningar i livet⁴.

Vidare visar forskningsresultat⁵ visar att det finns förhöjd risk för en kriminell utveckling bland annat för en person som

- misslyckas i skolan
- har en dålig anknytning till skolan och/eller en dålig skolmiljö
- har en familj med bristande ekonomiska resurser
- har föräldrar som sysslar med brott eller missbruk
- umgås i brottsbelastade grupper
- missbrukar
- individuella egenskaper som tidiga beteendestörningar, impulsivitet, brottsstillåtande attityder, och en dålig problemlösningsförmåga.

Skyddsfaktorer är sådant som minskar risken för en kriminell utveckling och det kan bland annat vara:

- en stark anknytning till minst en av föräldrarna
- att man lyckas i sitt skolarbete
- att det finns ett positivt skolklimat
- umgänge med prosociala kamrater
- att man har goda sociala färdigheter och prosociala attityder
- att ha en sysselsättning och egenförsörjning

Förutsättningar för brott

Förutsättningar för att brott ska begås kan beskrivas i Figur 1 nedan, vilken säger att tre faktorer behöver vara uppfyllda för att ett brott ska kunna uppstå:

- En motiverad gärningsperson.
- Ett lämpligt objekt eller offer för den kriminella handlingen.
- Avsaknad av formell och informell kontroll, t.ex. låg risk att bli upptäckt eller svaga sociala band.

Detta innebär att förebyggande arbete bör riktas mot en eller flera av dessa faktorer.

Figur 1. Förutsättningar för brott⁶.

⁴ Källa: www.folkhalsomyndigheten.se, 2019

⁵ Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling. Brå, 2009, samt Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU).

⁶ Källa: www.brå.se, 2019

Övergripande mål

De övergripande målen ska bidra till att minska brotten i Västerås. Prioriteringen har gjorts utifrån en nuläges- och behovskartläggning i samarbete med flera av stadens förvaltningar och bolag samt berörda externa aktörer.

Invånare i Västerås känner delaktighet och tillit till människor och samhälle

Med tillit menas förtroende för andra människor, för lokalsamhället och för samhället i stort. Tillit mellan människor i ett samhälle skapar en social sammanhållning som i sin tur bidrar till en känsla av trygghet för invånarna.

Exempel på indikatorer:

- Andel som känner tillit
- Andel som ser ljus på sin framtid
- Sysselsättningsgrad

Mötesplatser och utemiljöer i Västerås är trygga och säkra

Mötesplatser avser platser där människor kan mötas och umgås både utomhus och inomhus.

Exempel på indikatorer:

- Antal anmälda brott, exempelvis skadegörelse och klotter
- Andel invånare som tycker att det är tryggt och trivsamt i Västerås
- Nöjdhet på stadens mötesplatser

Bekämpa förekomsten av narkotika och langning i Västerås

Langning innebär att illegalt förse en person med varor såsom alkohol, narkotika eller tobak om denne ej har laglig rätt att inneha eller köpa dem.

Exempel på indikatorer:

- Antal anmälda narkotikabrott
- Andel som har provat narkotika

Barn och unga är trygga i skolan

En trygg skolmiljö är en viktig förutsättning för elevernas lärande. Skolmiljön omfattar såväl inomhusmiljöer som utemiljöer på skolan.

Exempel på indikatorer:

- Gymnasiebehörighet
- Fullföljd gymnasieexamen
- Barns trygghet i skolan
- Skolnärvaro

Bekämpa förekomsten av brottsligt våld i Västerås

Med våld avses alla våldshandlingar av fysisk, psykisk eller sexuell art.

Exempel på indikatorer:

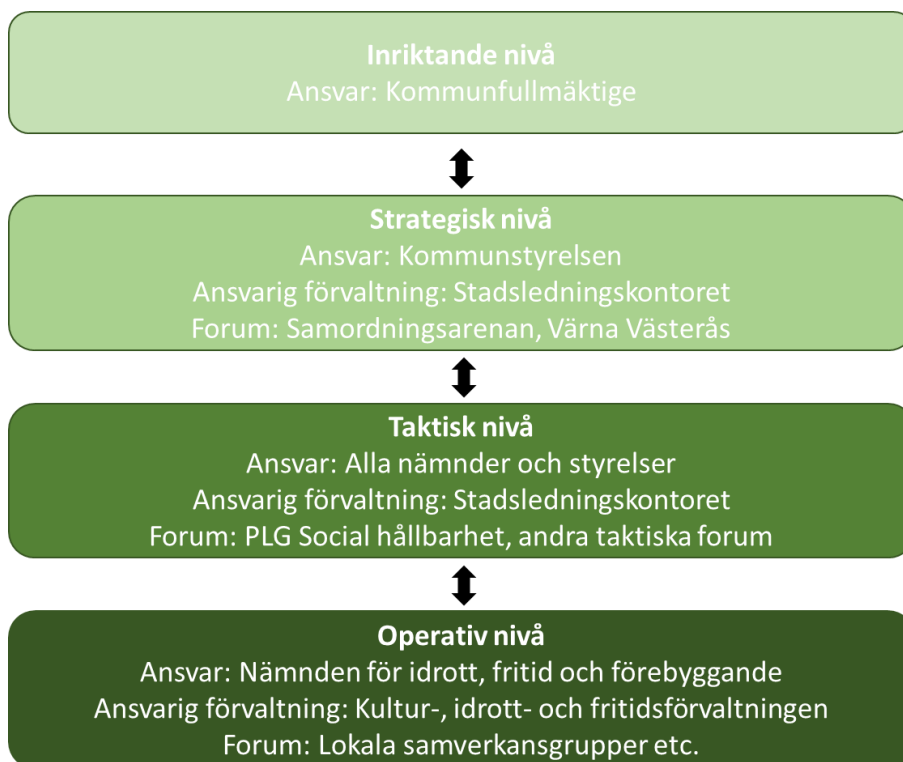
- Antal anmälda våldsbrott
- Utsatthet för våld

Västerås stad har ett bra samarbete med ansvariga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle

Med ansvariga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle avses alla aktörer som kan ha en roll i Västerås stads brottsförebyggande arbete.

Organisation och ansvar

Det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet är en fråga som stadens alla förvaltningar och bolag har en viktig roll i, och en god samverkan såväl internt i staden som med externa aktörer är en förutsättning för att lyckas. Västerås stads interna organisation för det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet genomförs på fyra nivåer: Inriktande nivå, Strategisk nivå, Taktisk nivå och Operativ nivå.

Figur 2. Organisation för brottsförebyggande arbete i Västerås stad.

Inriktande nivå

Kommunfullmäktige beslutar om policy för trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är ytterst ansvarig för att uppföljning och utvärdering av policyn genomförs.

Strategisk nivå

Stadsledningskontoret har ett beredningsansvar gentemot Kommunfullmäktige och Kommunstyrelsen, samt ett ansvar att genomföra uppföljning av det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. Verksamhetsområdet Strategisk samhällsutveckling och Hållbarhetsenheten ansvarar för att frågor om trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete förs upp på Samordningsarenans agenda.

Stadens lokala brottsförebyggande råd (Värna Västerås) leds av Kommunstyrelsens ordförande och består av representanter från civilsamhälle, näringsliv, polisen, kommunala förvaltningar och bolag samt andra berörda aktörer. Syftet med Värna Västerås är att det ska vara ett organ för samråd och ömsesidig information mellan dessa parter, samt att samordna samverkansöverenskommelser och medborgarlöften^[1] med polisen.

Taktisk nivå

Hållbarhetsenheten ansvarar för att frågor om trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete förs upp på agendan på Processledningsgruppen (PLG) Social hållbarhet. Hållbarhetsenheten samordnar genomförandet av policyn.

Operativ nivå

Samtliga nämnder och styrelser ansvarar för att driva arbetet och vidta de åtgärder inom respektive ansvarsområde som Hållbarhetsarenan, Värna Västerås och PLG Social hållbarhet beslutar om. Kultur-, idrotts- och fritidsförvaltningen har till uppgift att samordna det operativa trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet. I uppdraget ingår även att forma de forum som behövs för att genomföra uppgiften, exempelvis genom att skapa samverkansstrukturer på lokal nivå i de områden där behov finns. Samtliga förvaltningar och bolag har till uppgift att delta i arbetet i de forum och samverkansstrukturer som inrättas i syfte att samordna och utveckla arbetet.

---

^[1] Medborgarlöfte är en överenskommelse mellan kommun och polis som utgår ifrån vad de som bor och verkar i ett område upplever som viktigt för att de ska känna sig trygga och säkra.

Uppföljning

För att kunna mäta resultat av utförda aktiviteter kopplade till policyn kommer följande metoder och mätningar att användas:

- Invånarundersökningar, invånardialoger och verksamhetsdata.
- Trygghetsanalyser med risk- och skyddsfaktorer i stadsdelar.
- Statistik över anmälda brott. De brott som kommer att följas upp är olika typer av våldsbrott, skadegörelse och tillgreppsbrott.

Uppföljningen kommer så långt det är möjligt att redovisas köns- och åldersuppdelat samt utifrån ett jämlikhetsperspektiv på delområdesnivå.

Kommunstyrelsen får lägesrapportering om det trygghetsskapande och brottsförebyggande arbetet och dess resultat två gånger årligen.

VÄSTERÅS STAD

Kontaktcenter: 021-39 00 00

www.vasteras.se